
Investované finance do rozvoje UK se českému státu mnohonásobně vrátí

S prorektorem pro investiční výstavbu prof. RNDr. Milanem Tichým, DrSc. jsme si povídali o budoucím rozvoji Univerzity Karlovy a prezentaci sedmnácti projektů zabývajících se možností vývoje portfolia budov Univerzity Karlovy. Ty vznikly v rámci studentské soutěže VIZE 2030 a zpracovávali je rovněž studenti.

Jaký dojem na Vás udělala prezentace seminárních prací z dílny čtyř architektonických škol?

Především bych poopravil, že se nejednalo o soutěž. Ano, původní návrh kolegů ze Studentské unie UK byla architektonická soutěž, ale v průběhu přípravy a projednávání se pracovní skupina usnesla, že projekty nebudou hodnoceny grémiem, ale že se z nich uspořádá veřejná výstava. Diskutovaná veřejná prezentace studentských semestrálních projektů je přirozeným prekursorem veřejné výstavy, jejíž konání se očekává po ukončení prací na projektech v letním semestru.

Dále bych chtěl upřesnit, že realizace akce VIZE byla sice jedním z úkolů, kterými jsem byl pověřen, ale bez intenzivní spolupráce pedagogů z fakult architektury a stavebních fakult spolupracujících vysokých škol by žádné projekty nevznikly. Fakt, že prezentační konference měla bohatý program studentských prezentací dokazuje, že úsilí našich kolegů z Českého vysokého učení technického v Praze, Vysokého učení technického v Brně, Technické Univerzity v Liberci a Technické Univerzity v Ostravě nebylo vynaloženo nadarmo. Proto bych rád v tomto kontextu vyslovil svůj upřímný dík všem kolegům pedagogům, vedoucím studentských prací, i všem členům pracovní skupiny, kteří projekty v rámci akce [URBANISTICKÁ VIZE UK 2030](#) připravovali.

Ohledně dojmu, kterým na mne studentské projekty zapůsobily, mohu říci, že jsem byl v relativně pravidelném kontaktu s kolegy, kteří studentské projekty vedli. Měl jsem tedy určitou představu o tématice respektive lokalitě, kterou bude daná skupina řešit, ale o podrobnosti projektů jsem informace neměl; většinu názvů projektů a jejich autory jsem se dozvěděl až těsně před konferencí. Hlubokým dojmem na mne pak zapůsobily perfektně provedené projekty skupiny studentů vedené doc. Vorlem z FSv ČVUT, který mě pozval na hodnocení všech projektů s tématikou VIZE UK 2030, které vedl. Tam jsem měl možnost porovnat projekty, které byly pro prezentaci na konferenci VIZE vybrány a ty s horším hodnocením. Přesvědčil jsem se, že v této skupině si nastavili pomyslnou hodnotící laťku hodně vysoko. Podobné to jistě bylo i v dalších skupinách. A tak jsem na vlastní konferenci obdivoval pečlivost vypracování, kvalitu formálního provedení, rozsah práce i způsob prezentace u všech vybraných projektů ze všech skupin. Pochopil jsem pak, proč se pracovní skupina rozhodla projekty nehodnotit a stanovovat jejich pořadí; byl by to totiž hodně složitý úkol i pro odborníky.

Má některý návrh šanci stát se návrhem, který se bude realizovat?

V současné době je objednána studie severního předmostí na Pelc Tyrolce. Tam stojí koleje 17. listopadu a bývalá menza, která se bude rekonstruovat pro potřeby fakulty humanitních studií. Na projektu rekonstrukce pracují architekti Kuba & Pilař, skupina, která vyhrála architektonickou soutěž na návrh rekonstrukce tohoto objektu. Vzhledem k tunelu Blanka

a následnému vyššímu zatížení lokality hlukem a prachem je pro Univerzitu Karlovu vitální, aby doprava v okolí objektů Univerzity byla vyřešena optimálně s ohledem na probíhající výuku a kvalitu ubytování studentů. Útvar rozvoje města se snaží vycházet Univerzitě Karlově vstříc; podle mne rovněž jeden z důsledků společných aktivit v rámci VIZE UK 2030. Prostor Albertova, kde se připravuje výstavba objektů Biocentra a Globcentra,

a prostor na Petřínách, kde se připravuje rekonstrukce objektu bývalé menzy Větrník pro potřeby právnické fakulty, nebyl v rámci prezentovaných projektů řešen. Potěšitelný výsledek prezentací, ve kterých byly i náměty ke strategii rozvoje UK, byl ten, že potvrdil většinu stávajících strategických představ Univerzity Karlovy, a v současnosti již započatých kroků: posílení přítomnosti univerzity v historickém centru Prahy a rozvoj minikampusů vytvoří zhruba 4-5 jader v centru města s tím, že některé další fakulty budou sice poněkud mimo centrum, ale vázány na jejich nutné spojení s nemocnicemi nebo sportovišti.

Můžete nám říct, kolik budov dnes UK patří a kolik stojí jejich provoz?

To je složitá otázka, zejména proto, že fakulty, které mají velkou hospodářskou samostatnost, nedeklarují vesměs zvlášť výdaje na provoz, opravy a údržbu. Jako součást investičního plánu UK na další pětileté období je na webovské stránce odboru výstavby UK přehled všech objektů Univerzity Karlovy; je jich celkem 142 s čistou užitkovou plochou 246591

m². Z toho na fakulty připadá 209338 m². V průměru má tedy UK na jednoho studenta (ve zprávě za rok 2009 UK deklarovala celkem 52842 studentů) asi 4 m². Doporučená hodnota pro výuku, vědu a výzkum podle dokumentu MŠMT pro společenskovědní obory je 6 m², pro pedagogické 11 m², pro lékařské a přírodovědecké cca 15 m², tedy zhruba čtyřnásobek. Doporučená hodnota tělovýchovných zařízení je cca 2 m² na jednoho studenta, to bychom k doporučeným hodnotám pro výuku měli ještě přičíst. Spočítaná hodnota je průměrná, tj. například nedávno vzniklá FHS má jen 0,93 m² čisté užitkové plochy na jednoho studenta.

Co se týče nákladů, mohu uvést příklad jedné z fakult UK: celková plocha užitková čistá využívaná touto fakultou je 36082 m², a roční náklady na údržbu a provoz budov deklarované ve výroční zprávě této fakulty za rok 2009 byly 15,9 mil. Kč. To je zhruba 440 Kč na jeden m². V těchto nákladech nejsou zahrnuty náklady na energie a média (voda, elektřina, plyn), ty činily podle téže výroční zprávy za rok 2009 asi 29 mil. Kč, tj. dalších cca 800 Kč/m². Dále v těchto nákladech nejsou započítány úpravy a rekonstrukce budov, poslucháren a pracovišť, tyto náklady tvořily podle téže výroční zprávy 39,6 mil. Kč, tedy dalších asi 1100 Kč/m². V sumě se tedy dostáváme k nákladům 2340 Kč/m². Náklady na energii za celou Univerzitu Karlovu byly v roce 2010 asi 320 mil. Kč; provozovat budovy není tedy levná záležitost.

Studenti ateliéru architekta Jana Jehlíka z ČVUT se soustředili na vztah mezi fragmenty univerzity a celkem a pokusili se zodpovědět otázku, zda je dislokovanost univerzity v městě negativum. Myslíte si, že některá jejich doporučení by univerzita mohla při svém budoucím vývoji použít jako výchozí podklady?

Na tuto otázku bych nejlépe odpověděl slovy paní architektky Marie Hubíkové, tvůrkyně generelu rozvoje UK: „Pro koncept územního plánu byl v roce 1994 vytvořen generel UK jako koncept ve variantách. Tomu předcházely rozsáhlé průzkumy - rozborů a analytické práce zpracovatele: Souhrnná zpráva o stavu a možnostech rozvoje UK v Praze z roku 1990, Generel UK –předběžný návrh z roku 1992, kterými byla mj. posouzena problematika plošných potřeb všech fakult a součástí UK, se kterými byla projednávána a zejména byl posuzován a hledáno řešení pro hlavní problém UK – tj. roztržitost a nepřijatelná odlehlost součástí UK na území hlavního města.“ Z jejího vyjádření je zřejmé, že problému, na který upozornili studenti pana doc. Ing.arch. Jana Jehlíka, si je Univerzita Karlova dlouhodobě vědoma; řešit jej ale může jen v rámci objektivních podmínek. Opět cituji: „I při velké vstřícnosti ÚHA MP (nyní ÚRM hl.m. Prahy, pozn. MT) nelze považovat dosud platný územní plán hlavního města, schválený roku 1998, za optimální pro rozvoj UK.“

Jaká je vize UK z hlediska urbanistického rozvoje?

UK má jednoznačně formulovanou vizi: Univerzita Karlova je historickým vývojem danou organickou součástí Prahy, zejména Pražské památkové rezervace a při oboustranně výhodné symbióze univerzita-město musí být zároveň s městem rozvíjena. Tuto základní filozofii Univerzita Karlova prosazuje v posledních 20 letech ve všech dokumentech pořizovaných městem.

Kromě realizace nových kampusů v Hradci Králové a Plzni existují jiné projekty, které rozšíří v současné době plochu pro výuku na fakultách?

Předtím, než na tuto otázku odpovím, rád bych upozornil na dlouhodobý záměr MŠMT, který dává před kvantitou přednost kvalitě. Na dlouhodobý záměr MŠMT navázal i dlouhodobý záměr Univerzity Karlovy na další období, kde se praví: „Má-li být zachována a dále rozvíjena kvalita studijních programů, je kvantitativní nárůst počtu studentů na maximální možné úrovni.“ Tím nechci říci, že pro současný stav počtu studentů jsou výukové plochy dostačující; právě naopak, číselné argumenty již byly uvedeny. Požadavky fakult na zvětšení výukových ploch reflektuje [investiční program](#) Univerzity Karlovy v Praze na období 2011-2015, který je vystaven na webových stránkách odboru výstavby UK. Celkový objem financí potřebný na investice v tomto období je spočten na cca 13,6 mld. Kč, z toho tzv. prioritní akce spotřebují cca 6,9 mld. Kč. Z toho cca 2,1 mld. Kč jsou náklady na kampusy mimopražských fakult, a 2,43 mld. Kč jsou náklady odhadované provedenou studií na objekty Biocentra Globcentra v lokalitě Albertov. Ve zbytku cca 2,4 mld. Kč jsou započteny již zmíněné rekonstrukce bývalé menzy 17. listopadu pro potřeby fakulty humanitních studií, bývalé menzy Větrník pro potřeby právnické fakulty, rekonstrukce koncem loňského roku nově pořízených objektů v Opletalově ulici pro potřeby filosofické fakulty, výstavba objektu matematických a informatických pracovišť MFF v Tróji, a další akce menšího rozsahu. Jednoznačnou prioritou investičních aktivit Univerzity Karlovy v Praze v nejbližším zhruba pětiletém období je kromě zmíněné řady rekonstrukcí stávajících budov a výstavby objektů mimopražských fakult dostavba kampusu Albertov.

Rozhodla se univerzita změnit postoj k výstavbě kampusu na Dívčích Hradech nebo v prostoru Pelc-Tyrolka?

Dovolím si nejprve - opět slovy paní arch. Hubíkové - definovat postoj UK, o kterém hovoříte: „V době řešení návrhu územního plánu Prahy probíhala se zpracovatelem - tehdy ÚHA MP, konkrétně s atelierem funkčních složek (školy, zdravotnictví, tělovýchova) - průběžná jednání UK, při kterých byly předchozí podklady upřesňovány –mj. aktualizovanými generely všech fakult a součástí UK z roku 1996. Elaborát tzv. [Zájmová území UK](#) (jehož součástí jsou lokality Dívčí Hrad v Jinonicích a Pelc Tyrolka v Tróji, pozn. M.T.) je doplněním generelu posuzujícím v jednotlivých územích další zařízení města (s funkcemi např. kultura, tělovýchova aj.), ke kterým by bylo vhodné při dalším řešení UK přihlídnout.“

Prostor severního předmostí na Pelc Tyrolce je v současnosti, jak již bylo řečeno, předmětem studie, která bude řešit jak dopravu - samozřejmě v souladu s dopravním řešením tunelu Blanka a jeho okolí - tak i prostor pro univerzitní výstavbu v okolí stávajících budov kolejí a menzy 17. listopadu. Výsledky této studie budou zohledněny v konceptu územního plánu Prahy. I když lokalita Dívčí Hrad v Jinonicích zůstává v seznamu „Zájmových území UK“ i nadále, není v současné době připravována žádná studie urbanistického řešení tohoto území pro potřeby UK.

Karlova univerzita podle arch. Jiřího Suchomela ročně přispívá k hospodaření města Prahy přibližně deseti miliardami korun a je tedy rovnocenným partnerem města Prahy. Plánuje univerzita v budoucnu prohloubit spolupráci s městem?

Víte, slovo „prohloubit“ je jen mediálně atraktivní. Podle mého názoru by měly být vztahy mezi Univerzitou Karlovou a magistrátem resp. městskými částmi standardní. A to do současnosti také, alespoň podle mých informací, byly. Univerzita poskytuje městu potřebné podklady a město se snaží v nich vyjádřit potřeby Univerzity Karlovy podle svých možností uskutečnit. Akce VIZE UK 2030 přispěla k tomu, že vznikly nové osobní kontakty na ÚRM, což je jistě pozitivní skutečnost. A zmocněnkyně UK pro oblast Pelc Tyrolka paní Ing.arch. Marie Pětová intenzivně jedná s ÚRM o požadavcích UK na změny územního plánu v této oblasti.

Jak se Vám líbil návrh studenta Jana Luksíka na využití prostoru Masarykova nádraží pro budoucí rozvoj univerzity?

Osobně považuji za vitální pro jakékoli velké město, aby vlaky jezdily - pokud možno - až do středu města. Například v Paříži jsou nádraží situována tak, že od nich ujdete pár kroků, a jste prakticky v centru Paříže. Na [tomto projektu](#) se mi proto líbilo, že kolega Luksík Masarykovo nádraží nezrušil, ale jen jej překryl stavební konstrukcí, na níž navíc vytvořil park. Univerzitní budovu postavil podle kolejí, a kombinoval ji s komerčním využitím, což je určitě přínosný nápad vzhledem k tomu, že by se pak zřejmě komerční subjekt finančně podílel na výstavbě a provozu objektu. Blízkost pohybujících se vlaků by ale byla jistě zdrojem hluku.

Pokud bych si měl z projektů vybrat ten, který se mi nejvíce zamlouval, je to nápad využít proluky vedle Staroměstské radnice pro účely Univerzity Karlovy, například pro Evangelickou teologickou fakultu. Socha Mistra Jana Husa a Evangelická teologická fakulta by se na [Staroměstském náměstí](#) doplňovaly, patřily by organicky k sobě. A je to místo, kam Univerzita Karlova patří - do centra města. Navíc, proluka nebyla v prezentovaném projektu zastavěna jedním kompaktním objektem jako tomu bylo ve většině výsledků dosavadních architektonických soutěží o tento prostor, zástavba proluky byla v projektu řešena v podstatě jako jakýsi „špalíček“ budov s pitoreskními uličkami mezi nimi, které nabízely i komerční využití, a které každý návštěvník historicky významného města tak miluje. A pražský magistrát by mohl po výstavbě těchto objektů vyjádřit svoji podporu Univerzitě Karlově tím, že by jeden z nich (postavený podle požadavků UK) pro Evangelickou teologickou fakultu Univerzitě Karlově věnoval.

(Čtenářům se omlouváme, ale projekty budou během nejbližší doby na uvedených adresách zpřístupněny.)

Jaké jsou mechanismy schvalování budoucího rozvoje UK?

Potřeby fakult a součástí v oblasti materiálně technického vybavení jsou zahrnovány do Dlouhodobého záměru UK, který je projednáván v kolegiu rektora a v akademickém senátu Univerzity Karlovy v Praze.

Prostřednictvím Dokumentace programu 233 310 - Rozvoj a obnova materiálně technické základny Univerzity Karlovy v Praze a nově Investičním programem UK – Program reprodukce majetku 133 210, jsou realizovány potřeby již na jmenovitých akcích UK. Dokumentace programu i program reprodukce majetku je po projednání na ministerstvu financí schvalován na MŠMT. V rámci přiděleného finančního limitu ze státního rozpočtu a stanovených priorit v rámci UK jsou jednotlivé akce realizovány prostřednictvím tzv. Investičního záměru, který schvaluje MŠMT. Akce hrazené z vlastních prostředků jsou po projednání na RUK schvalovány rektorem/prorektorem UK.

Zodpovědný za rozvoj UK je samozřejmě JM pan rektor. Spolupracuje přitom s týmem prorektorů, kde jsou dva vyčleněni pro otázky rozvoje: prorektor pro (strategický) rozvoj a prorektor pro investiční výstavbu. V rámci UK se na přípravě akcí podílejí jak technické úseky fakult, tak i odbor výstavby a ekonomický odbor RUK. Na RUK se této činnosti věnuje 5 pracovníků.

S čím se UK v tomto směru nejvíce potýká a proč?

Na podobné otázky jsou většinou zmiňovány finance, a ani já je nehodlám vynechat. Začnu ale od jiného konce. Na odboru výstavby UK nejsou architekti urbanisté a tak pro svůj urbanistický rozvoj musí UK vždy spolupracovat s konkrétním architektem; v našem případě je to prakticky od roku 1990 paní Ing.arch. Marie Hubíková. Jakákoli koncepce vytvořená touto jedinou osobou pak může být kritizována jinými architekty urbanisty, kteří mohou mít na urbanistický rozvoj UK jiný názor. Jak jsem se dozvěděl od jednoho kolegy během akce VIZE, architekti si vzájemně konkurují a tak je vždycky názor kritizujícího - stejně tak jako urbanistická koncepce UK - subjektivní. Lakonicky to vyjádřil zmíněný kolega slovy: „architekt architektovi architektem“. Jak navrhuje doc. Jehlík, částečným řešením by mohlo být požádat o spolupráci několik architektů urbanistů; podle mne ale každé řešení bude vyjadřovat subjektivní názor jeho tvůrce. A je to tak dobře.

Co se týče financí, myslím si, že se na financování UK v Praze hodně podepsal fakt, že projekty operačních programů VaVpl je možné podávat jen mimo Prahu. Že tyto projekty UK psát umí, se ukázalo na úspěšnosti projektů VaVpl mimopražských fakult UK. A byl bych rád, kdyby český stát mohl kompenzovat Univerzitě Karlově v Praze nevýhodu, kterou má díky brutálnímu omezení investičních prostředků z EU. Podklady pro toto rozhodnutí poskytla českému státu Univerzita Karlova ve formě svého investičního programu na léta 2011-2015. Investované finance se mnohonásobně českému státu vrátí ve formě kvalitně vzdělané mladé generace. Stvrzuje to v letošním roce již 663 let stará pečeť vysokého učení Karlova.

Děkuji

P.K.